

Opis

Finanse i prawo finansowe to podręcznik, który zawiera **jasne i zwięzłe ujęcie najnowszych rozwiązań systemu finansowego w Polsce**. Przedstawiono w nim zasady funkcjonowania publicznej gospodarki finansowej i jej powiązania z gospodarką prywatną.

Regulacje prawne dotyczące problematyki finansów i prawa finansowego ulegają częstym zmianom. Wynika to m.in. z przynależności Polski do struktur Unii Europejskiej, a tym samym dostosowania prawa - także finansowego - do powyższych regulacji. W związku z tym prawo finansowe jest niestabilne, skomplikowane, a przez to wywołuje wiele wątpliwości i kontrowersji. Podręcznik zaś jest odpowiedzią na te problemy.

Wykład obejmuje nie tylko zagadnienia z zakresu finansów i prawa finansowego, lecz także kwestie budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego, systemu podatkowego, systemu finansowego ubezpieczeń, prawa walutowego i dewizowego, prawa bankowego oraz finansów i prawa finansowego przedsiębiorców. Obecne wydanie zostało rozszerzone i zaktualizowane, m.in. o najnowsze dane dotyczące wydatków sektora publicznego i dochodów publicznych w poszczególnych krajach. Zaprezentowano zagadnienia dotyczące obligacji, podatku od sprzedaży detalicznej, prawa restrukturyzacyjnego oraz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego. Podręcznik został również wzbogacony o najnowszą literaturę.

Adresaci:

Zagadnienia, które są przedmiotem opracowania, przysparzają dużo trudności studentom zarządzania, ekonomii i prawa zarówno na studiach magisterskich, jak i licencjackich. Stanowią one jednak niezbędny zakres wiedzy dla studentów kierunków związanych z funkcjonowaniem gospodarki. Publikacja ta może być również wykorzystywana przez praktyków zajmujących się problematyką finansową.

Informacje o autorach (redaktorach)

Alina Majchrzycka-Guzowska jest profesorem zwyczajnym Uniwersytetu Warszawskiego na Wydziale Zarządzania. Specjalizuje się w dziedzinie finansów, prawa finansowego i podatkowego. Jest autorką wielu publikacji z zakresu szeroko rozumianych finansów i prawa podatkowego, m.in. książki *Podatki w gospodarce narodowej* (Warszawa 2011).

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
Wstęp	11
Rozdział I	
Wprowadzenie. Wybrane zagadnienia ogólne z zakresu finansów	

i prawa finansowego	13
1. Pojęcie finansów	13
2. Zasady gospodarki finansów publicznych	24
3. Formy organizacyjne finansów publicznych	30
4. Podstawowe pojęcia gospodarki finansowej, polityki finansowej i systemu finansowego	35
5. Pojęcie prawa finansowego	36
6. Charakterystyka norm i podmiotów prawa finansowego	38
7. Administracja finansów publicznych	43
8. Kontrola zarządcza i audyt wewnętrzny	45
Wybrana literatura uzupełniająca	47
Rozdział II	
Budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego	48
1. Pojęcie budżetu państwa	48
2. Procedura uchwalania budżetu	53
3. Podstawowe funkcje budżetu	55
4. Pojęcie i rodzaje wydatków budżetu państwa	59
5. Pojęcie i rodzaje dochodów budżetu państwa	76
6. Tryb opracowania i uchwalania budżetu oraz wykonywanie budżetu państwa	81
6.1. Tryb opracowania i uchwalania budżetu	81
6.2. Ogólne zasady wykonywania budżetu	82
7. Finanse jednostek samorządu terytorialnego	88
7.1. Podstawy prawne jednostek samorządu terytorialnego	88
7.2. Klasyfikacja źródeł zasilania budżetów jednostek samorządu terytorialnego	92
7.3. Dochody niepodatkowe jednostek samorządu terytorialnego	96

7.4. Inne źródła zasilania budżetów jednostek samorządu terytorialnego	101
8. Ogólne zasady uchwalania i wykonania budżetu samorządu terytorialnego	104
Wybrana literatura uzupełniająca	106
Rozdział III	
Podatki – system podatkowy	107
1. Pojęcie podatku	107
2. Funkcje podatku	111
3. Elementy konstrukcji podatku	114
4. Podstawowe rodzaje podatków a klasyfikacje podatkowe	123
5. Pojęcie i rodzaje systemów podatkowych	132
6. Zasady podatkowe	138
7. Przebudowa systemu podatkowego	142
7.1. Pojęcia i źródła procesu harmonizacji	144
7.2. Geneza procesu harmonizacji VAT	146
8. Podstawowe konstrukcje podatkowe	146
8.1. Podatek dochodowy od osób fizycznych	146
8.2. Podatek dochodowy od osób prawnych	186
8.3. Podatek tonażowy	205
8.4. Podatek od spadków i darowizn	207
8.5. Podatek od nieruchomości	217
8.6. Opłata skarbową	222
8.7. Podatek od czynności cywilnoprawnych	227
8.8. Podatek od środków transportowych	233
8.9. Podatek rolny	235
8.10. Podatek leśny	239

8.11. Podatek od towarów i usług	241
8.12. Podatek od sprzedaży detalicznej	285
8.13. Podatek akcyzowy	286
8.14. Podatek od gier	296
8.15. Podatki i opłaty lokalne	298
8.16. Podatek od wydobycia niektórych kopalin	301
8.17. Podatek od niektórych instytucji finansowych	303
9. Zobowiązania podatkowe	306
9.1. Powstawanie zobowiązań podatkowych	306
9.2. Wygasanie zobowiązań podatkowych	310
9.3. Odpowiedzialność majątkowa za zobowiązania podatkowe	317
9.4. Interpretacje podatkowe	320
Wybrana literatura uzupełniająca	323

Rozdział IV

System finansowy ubezpieczeń	324
1. Ubezpieczenia społeczne	324
2. System ubezpieczeń społecznych	325
3. Ubezpieczenia majątkowe i osobowe	339
Wybrana literatura uzupełniająca	355

Rozdział V

Prawo walutowe i dewizowe	356
1. Podstawowe rozwiązania z zakresu prawa walutowego	356
1.1. Podstawowe pojęcia prawa walutowego	356
1.2. Unia Gospodarczo-Walutowa – przyszłość Polski. Warunki przystąpienia do Unii	361
2. Podstawowe rozwiązania z zakresu prawa dewizowego w Polsce	365
2.1. Podstawowe pojęcia prawa dewizowego	365

2.2. Ograniczenia w obrocie dewizowym oraz obowiązki wynikające z prawa dewizowego	367
2.3. Kontrola dewizowa	370
Wybrana literatura uzupełniająca	371

Rozdział VI

Banki i prawo bankowe	372
1. Banki w Polsce w okresie transformacji systemowej	372
2. Rodzaje bankow, organizacja systemu bankowego	385
3. Narodowy Bank Polski i jego funkcje w świetle ustawy – Prawo bankowe i ustawy o Narodowym Banku Polskim	389
4. Środki oddziaływania Narodowego Banku Polskiego na banki handlowe	395
4.1. Stopy procentowe	397
4.2. Operacje depozytowo-kredytowe	399
4.3. Operacje otwartego rynku	403
4.4. Rezerwy obowiązkowe	411
5. Nadzor fi nansowy	415
5.1. Pojęcie nadzoru fi nansowego	415
5.2. Zasady tworzenia bankow	417
5.3. Rozwiązania dotyczące uzdrawiania gospodarki bankow	424
6. Operacje bankowe	428
6.1. Operacje czynne	430
7. Rodzaje kredytow	434
7.1. Kredyt hipoteczny	437
8. Warunki udzielania kredytow	438
9. Zabezpieczenie kredytu	440
9.1. Ustalenie formy zabezpieczenia kredytu	442

9.2. Zabezpieczenia osobiste jako forma zabezpieczeń kredytowych 444

8 Spis treści

9.3. Zabezpieczenia rzeczowe 450

9.4. Ocena stosowanych przez banki zabezpieczeń kredytu 457

10. Czynności bierne 458

11. Czynności usługowe banków 467

11.1. Prowadzenie rachunków bankowych 467

12. Formy rozliczeń pieniężnych 471

12.1. Podstawowe formy rozliczeń 473

12.2. Inne usługi bankowe 482

Wybrana literatura uzupełniająca 484

Rozdział VII

Finanse i prawo finansowe przedsiębiorców – wybrane zagadnienia 485

1. Podstawowe podmioty gospodarcze w polskiej gospodarce rynkowej . . . 485

2. Podstawowe zasady funkcjonowania przedsiębiorców 492

2.1. Formy prawne prowadzenia działalności gospodarczej 495

2.2. Spółki handlowe, które nie mają osobowości prawnej 495

2.3. Spółki handlowe, które mają osobowość prawną 497

2.4. Przedsiębiorstwa państwowe 498

2.5. Spółdzielnie 500

2.6. Organizacja gospodarki finansowej podmiotów gospodarczych 500

3. Zasady finansowania działalności przedsiębiorców 504

3.1. Zasilanie zewnętrzne 504

4. Nowe źródła finansowania działalności gospodarczej 512

4.1. Faktoring 512

4.2. Leasing 514

4.3. Akcje i obligacje 517

5. Niekorzystne zjawiska charakteryzujące gospodarkę finansową przedsiębiorstw	522
6. Utrata zdolności kredytowej	523
7. Postępowanie restrukturyzacyjne	524
8. Podstawowe obciążenia podatkowe przedsiębiorców	530
8.1. Uproszczone formy opodatkowania	544
8.2. Inne obciążenia	567
9. Ubezpieczenia społeczne	568
Wybrana literatura uzupełniająca	570